

Uloga socijalnog radnika u školi i saradnja s drugim relevantnim ustanovama

Admira Hrelja, dipl. scr.

Amela Muftić - Arapović, mr.scr.

Zakonodavno - pravni okvir:

- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 27/24)
- Pedagoški standardi i normativi za odgoj i obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 3/25)
- Pravilnik o vođenju evidencije o neprihvatljivim oblicima ponašanja i/ili drugim faktorima koji mogu ugroziti najbolji interes učenika i zaštititi učenika (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 3/25, broj 33/24)
- Pravilnik o provođenju mjera odgojno - obrazovne podrške i stručnog tretmana učenika (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 33/24)
- Smjernice/shema komunikacije multisektorskog postupanja u iznenadnim, kriznim događajima u odgojno-obrazovnim ustanovama u Kantonu Sarajevo
- Pravilnik o izricanju odgojno - disciplinskih mjera u osnovnim i srednjim školama (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 33/24)
- Pravilnik o inkluzivnom obrazovanju (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 37/25)
- Smjernice za postupanje u slučaju nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini

Za praćenje, analiziranje i unapređivanje odgojno-obrazovnog procesa i psihosocijalnog razvoja učenika u školi, stručnu saradnju s učenicima, nastavnicima, ostalim stručnim saradnicima, roditeljima, te za neposrednu koordinaciju s pedagoškom službom škola ima stručne saradnike:

1. Pedagog, 1 izvršilac

Pedagog (dodatno za svako odjeljenje preko optimalnog broja odjeljenja)..... 0,05 izvršilaca,

2. Psiholog 1 izvršilac,

3. Socijalni radnik 0,5 izvršilaca.

Pedagoški standardi i normativi za odgoj i obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 3/25) u stavu 7.4. normiraju poslove i radne zadatke socijalnog radnika kako slijedi:

1. Izrada i samoevaluacija godišnjeg plana i programa rada socijalnog rada
2. Učešće u izradi, praćenju i izvještavanju o realizaciji godišnjeg programa rada škole
3. Učešće u realizaciji pojedinih tema iz programa rada odjeljske zajednice
4. Izrada, neposredna realizacija, podrška u realizaciji i praćenje realizacije programa prevencije neprihvatljivih oblika ponašanja i zaštite učenika
5. Organiziranje i prema potrebi, realiziranje predavanja, okruglih stolova, panela, radionica i slično za učenike, roditelje/staratelje i nastavnike u skladu s godišnjim programom rada i u skladu s aktuelnim temama

6. Informiranje učenika, roditelja ili staratelja i nastavnika o vrstama podrške i zaštite koju osigurava stručni saradnik socijalni radnik u školi
7. Pružanje socijalne zaštite i podrške učenicima
8. Izrada plana posjeta porodicama učenika
9. Neposredni rad s učenicima iz oblasti socijalnog rada i zaštite u školi
10. Neposredni rad s porodicama učenika iz stanja socijalne potrebe, zdravstveno ugroženim porodicama učenika i disfunkcionalnim porodicama učenika
11. Učešće u procesu prilagođavanja plana i programa učenicima s teškoćama u razvoju i nadarenim učenicima

12. Rad na humanitarnim projektima i akcijama s učenicima
13. Prikupljanje podataka o socijalnom statusu i porodičnim prilikama učenika
14. Izrada socijalne strukture odjeljenja i škole
15. Prepoznavanje i reagiranje na uočene rizike u porodičnom okruženju
16. Pružanje podrške učenicima i roditeljima/starateljima u ostvarivanju prava iz oblasti socijalne zaštite i pružanje podrške u ostvarivanju saradnje s nadležnim organima, institucijama
17. Prema potrebi, saradnja s Vijećem učenika i Vijećem roditelja

18. Učešće u stručnom timu škole za podršku inkluzivnom odgoju i obrazovanju
19. Učešće u radu stručnih timova i komisija
20. Prisustvovanje sjednicama i učešće u radu Nastavničkog vijeća i Odjeljenskih vijeća
21. Saradnja s direktorom, pomoćnikom direktora, stručnim saradnicima, stručnim timom škole za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju i članovima Mobilnog stručnog tima za podršku inkluzivnom obrazovanju

22. Saradnja s odgojno - obrazovnim ustanovama, službama socijalne zaštite, zdravstvenim ustanovama, organima sigurnosti, nevladinim organizacijama i drugim relevantnim ustanovama/institucijama/organizacijama
23. Učešće u organizaciji i realizaciji prakse studenata socijalnog rada i mentorski rad s pripravnicima
24. Pripremanje za rad
25. Stručno usavršavanje, praćenje i implementacija naučnih dostignuća u struci
26. Kreiranje i realiziranje istraživanja o aktuelnim temama od interesa za školsku zajednicu

27. Vođenje dokumentacije i evidencije u skladu sa zakonomi podzakonskim aktima
28. Prikupljanje i korištenje podataka o učenicima i porodicama u skladu s etikom struke, etičkim kodeksima i važećim propisima o zaštiti ličnih podataka
29. Obavlja i druge poslove utvrđene propisima, općim aktima ustanove i u saradnji s direktorom, a u okviru djelokruga rada radnog mjesta

Individualni plan podrške/Individualni plan brige

CILJEVI I AKTIVNOSTI

Odgovorna osoba	Cilj/evi
SOCIJALNI RADNIK	- Procjena socijalne situacije učenika - utvrditi porodične, materijalne i socijalne okolnosti koje utiču na školovanje - Jačanje roditeljskih i porodičnih kapaciteta u cilju obezbjeđivanja adekvatne podrške učeniku/ci - Pružiti podršku porodici u cilju jačanja roditeljskih kompetencija i odgovornosti - Jačanje saradnje porodice i škole - uspostavljanje redovne i konstruktivne komunikacije sa roditeljima/starateljima - Smanjenje rizičnih faktora koji utiču na odgojno - obrazovni proces učenika/ce - Praćenje redovnosti pohađanja nastave i školskog funkcionisanja učenika/ce - Unapređenje socijalnih i komunikacijskih vještina učenika/ce - Unapređenje saradnje između škole, porodice i stručnih službi u zajednici - Zaštita prava i interesa djeteta - reagovanje u slučajevima zanemarivanja, nasilja ili drugih oblika ugroženosti sigurnosti I dobrobiti djeteta - Povezivanje sa institucijama u zajednici - saradnja sa centrom za socijalni rad, zdravstvenim ustanovama, centrima za mentalno zdravlje, psihijatrijskom klinikom, policijskim upravama, Školom u bolnici, nevladinim sektorom - Osigurati kontinuiranu podršku učeniku u skladu s preporukama nadležnog psihologa/psihijatra ili drugog stručnjaka - Obezbjediti adekvatnu međusektorsku saradnju sa nadležnim institucijama

Odgovorna osoba	Aktivnosti/zadaci
SOCIJALNI RADNIK	- Savjetodavni rad sa učenikom/com - Provođenje savjetodavnog rada sa roditeljima/starateljima u cilju jačanja roditeljskih kompetencija - Praćenje redovnosti pohađanja nastave i blagovremeno reagovanje na izostanke - Procjena porodičnih prilika učenika - Osiguravanje odgovarajuće stručne podrške učeniku i/ili porodici učenika po potrebi - Motivisanje roditelja za aktivno uključivanje u školovanje djeteta - Posjete porodici po potrebi - Upoznavanje sa sudskim odlukama i regulisanim starateljstvom/hraniteljstvom/zaštitnim mjerama - Medijacija u situacijama konflikata i pružanje podrške u kriznim situacijama - Organizovanje preventivnih aktivnosti u cilju prevencije neprihvatljivih oblika ponašanja - Podrška u kriznim situacijama - Saradnja sa stručnim službama u zajednici (Centrom za socijalni rad, Centrima za mentalno zdravlje, policijskim upravama i drugim relevantnim institucijama u skladu s potrebama učenika/ Odgojni centar, Porodično savjetovalište, Institut Mentis, Stručni centar za prevenciju ovisnosti, Zavod za bolesti ovisnosti/ - Upućivanje i saradnja sa Centrom za socijalni rad radi poduzimanja mjera iz njihove nadležnosti - Saradnja sa roditeljima i zdravstvenim ustanovama u vezi sa praćenjem dijagnoze i terapijskih preporuka - Izrada izvještaja i stručnih mišljenja - Učešće na multisektorskim sastancima i koordinacija aktivnosti između škole i vanjskih institucija - Učešće u izradi, realizaciji i evaluaciji Individualnog plana podrške/Individualnog plana brige/Individualnog tranzicijskog plana

- ➡ Škola je **obavezna odmah po saznanju** da postoji mogućnost da je ugrožen najbolji interes djeteta (npr. nasilje nad ili među djecom, zanemarivanje, i sl.) **organizirati multisektorski sastanak** kojem u isto vrijeme prisustvuju: roditelji svih uključenih učenika, stručna služba škole, direktor škole, razrednik/razrednici, predstavnik nadležne službe za socijalni rad, predstavnik nadležne policijske uprave, predstavnik nadležnog centra za mentalno zdravlje i predstavnici drugih službi u zajednici po procjeni stručne službe.

Ukoliko **učenik s teškoćama u razvoju** manifestuje neprihvatljive oblike ponašanja ili je učenik izložen nasilju od strane drugih učenika, stručna služba škole **u proces osiguranja podrške učeniku uključuje Mobilni stručni tim za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju i asistenta u odjeljenju**, ako učenik ima osiguranu podršku asistenta.

Pravilnik o inkluzivnom obrazovanju

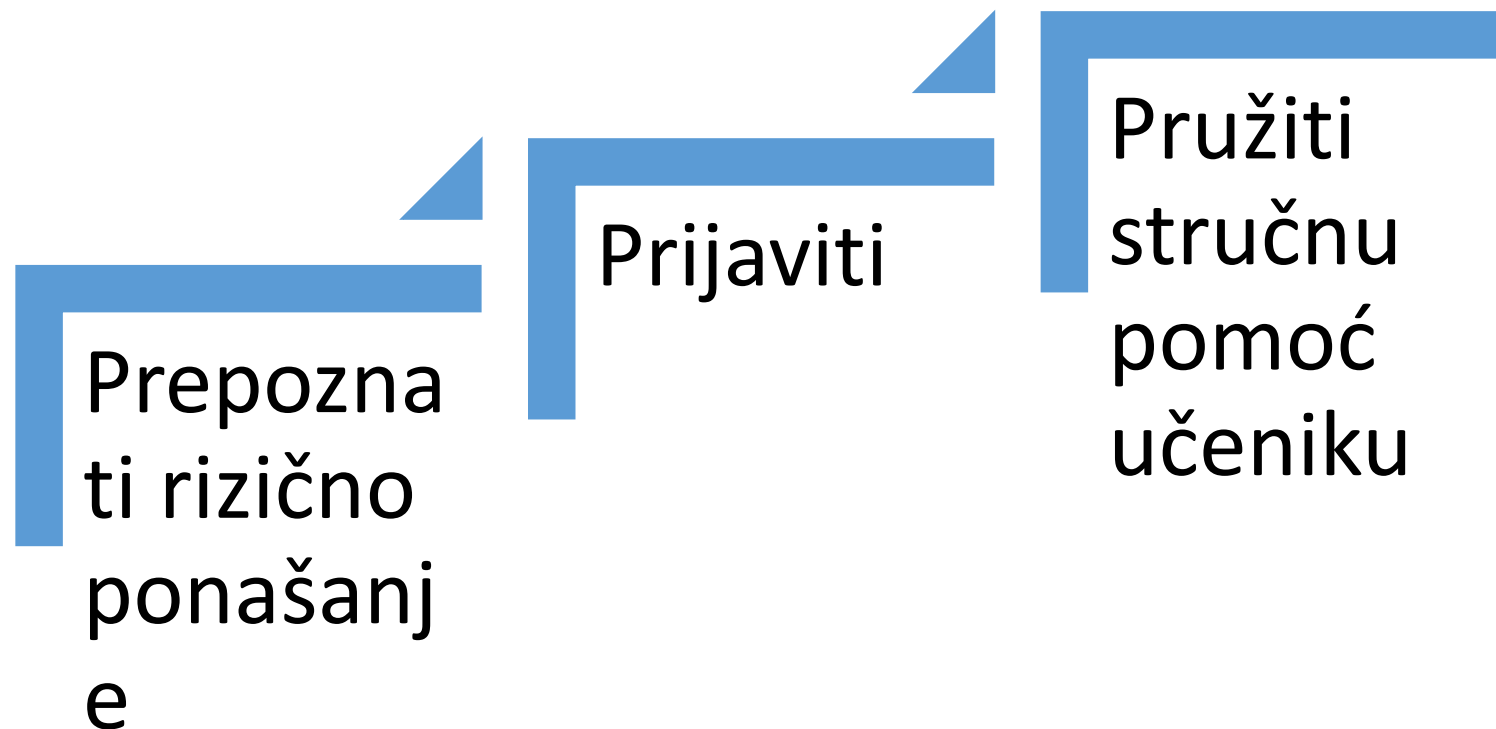
Stručni tim za inkluziju čine: nastavnik, pedagog, psiholog i socijalni radnik ukoliko je zaposlen u školi.

Uloga Stručnog tima za inkluziju je da u saradnji sa Mobilnim stručnim timom prati i procjenjuje učenika sa teškoćama, predlaže primjerene oblike podrške, te učestvuje u izradi i evaluaciji prilagođenog programa u skladu sa ovim pravilnikom.

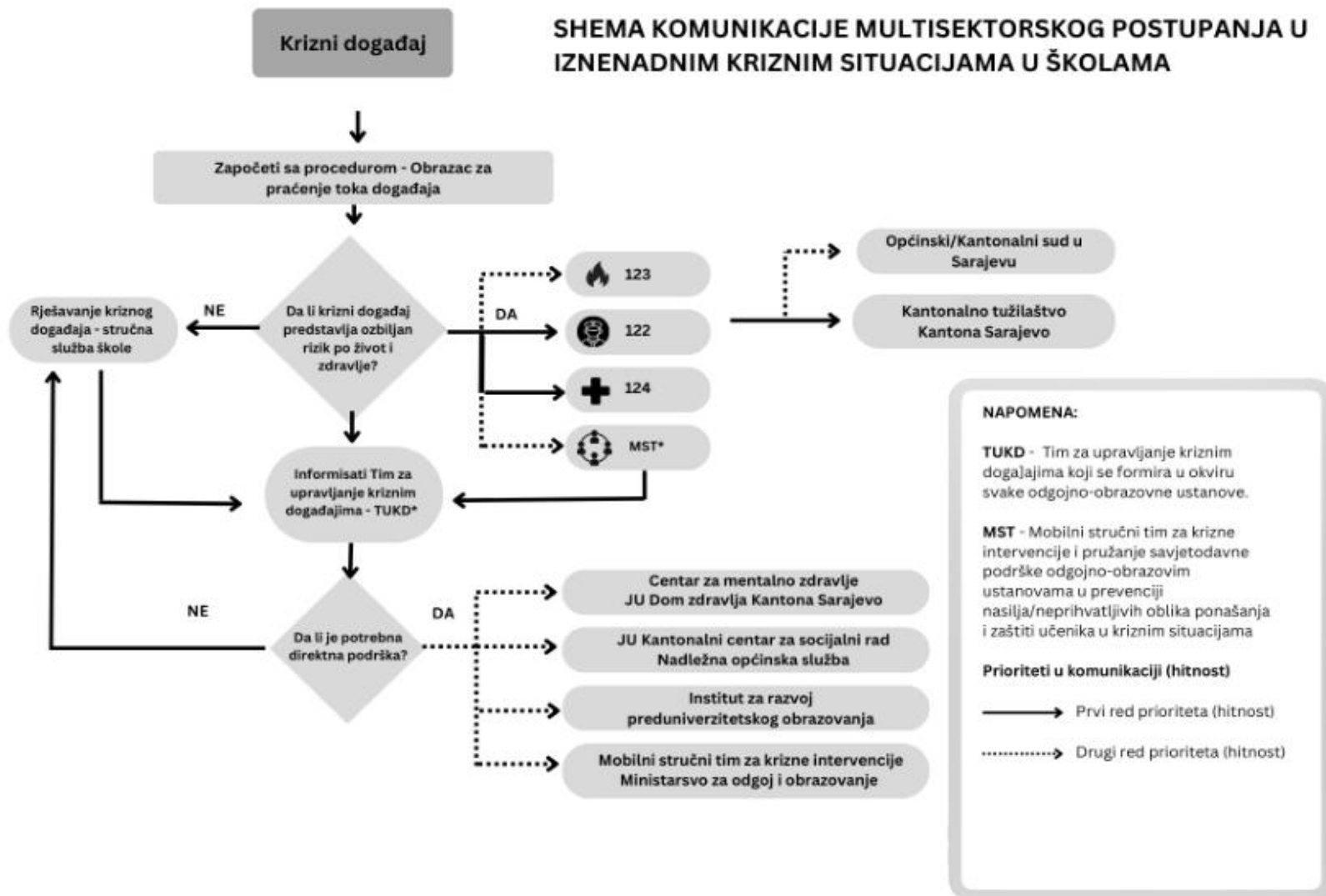
Socijalni radnik škole pruža socijalnu podršku i zaštitu učenicima, uključuje se u pružanje podrške učenicima i roditeljima u ostvarivanju prava iz oblasti socijalne zaštite te učestvuje u procesu kreiranja i realizacije prilagođenog programa i sve ostale poslove u skladu sa pedagoškim standardima i normativima.

„Najbolji interes djeteta“

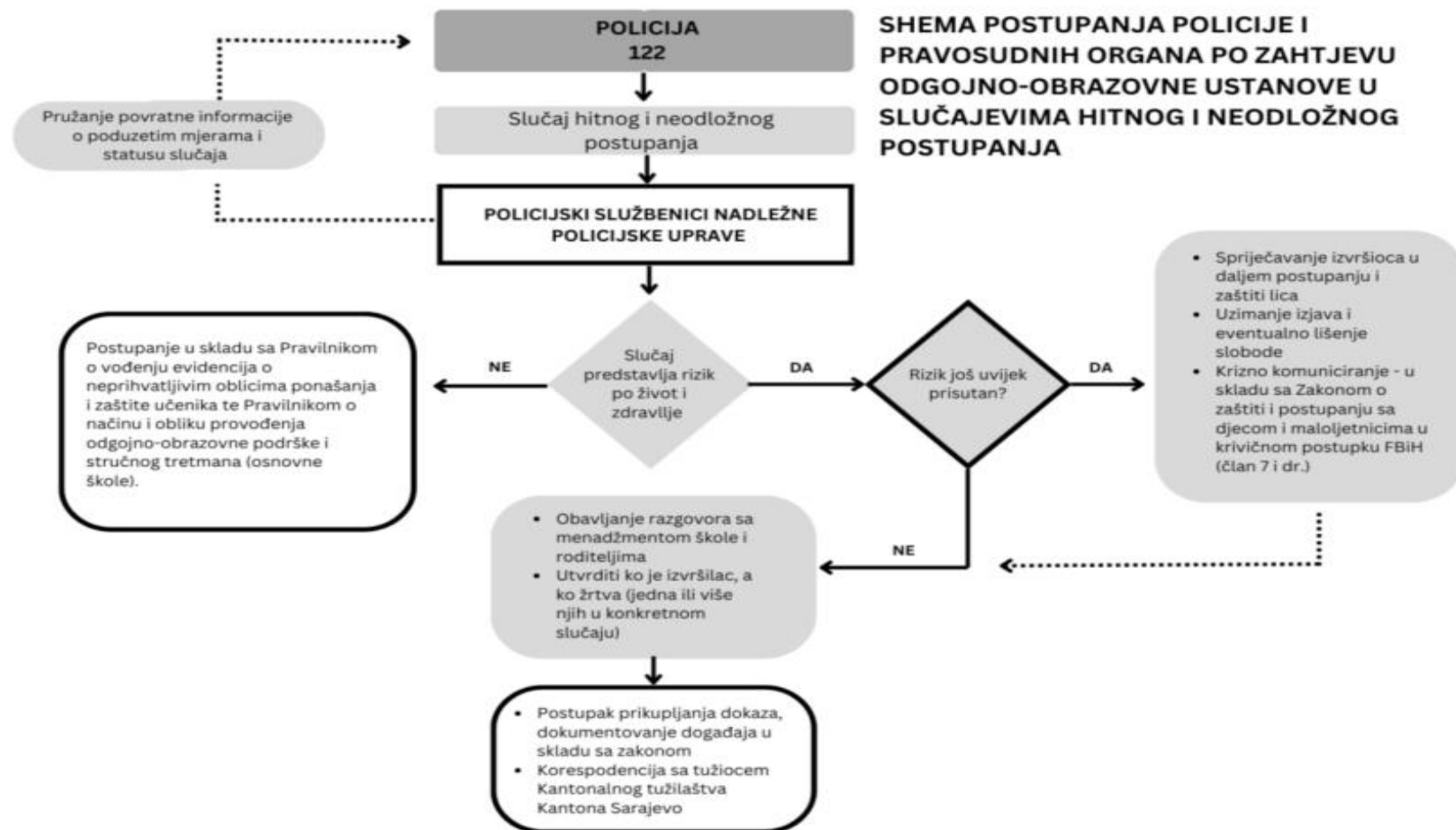
UOČENI RIZICI

Smjernice/shema komunikacije multisektorskog postupanja u iznenadnim, kriznim događajima u odgojno-obrazovnim ustanovama u Kantonu Sarajevo

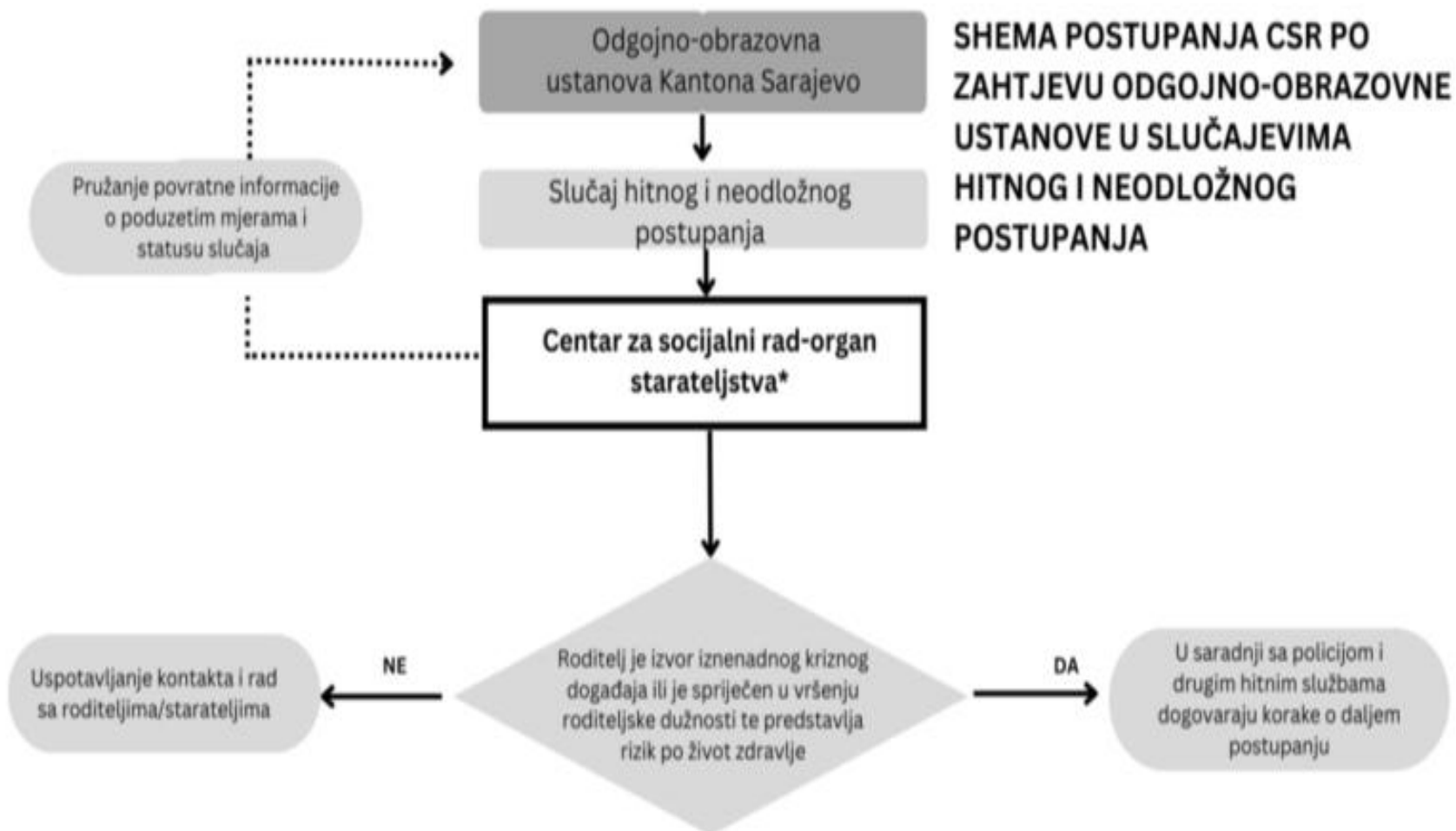

ANEKS 1. Komunikacijska shema s policijom i pravosudnim organima

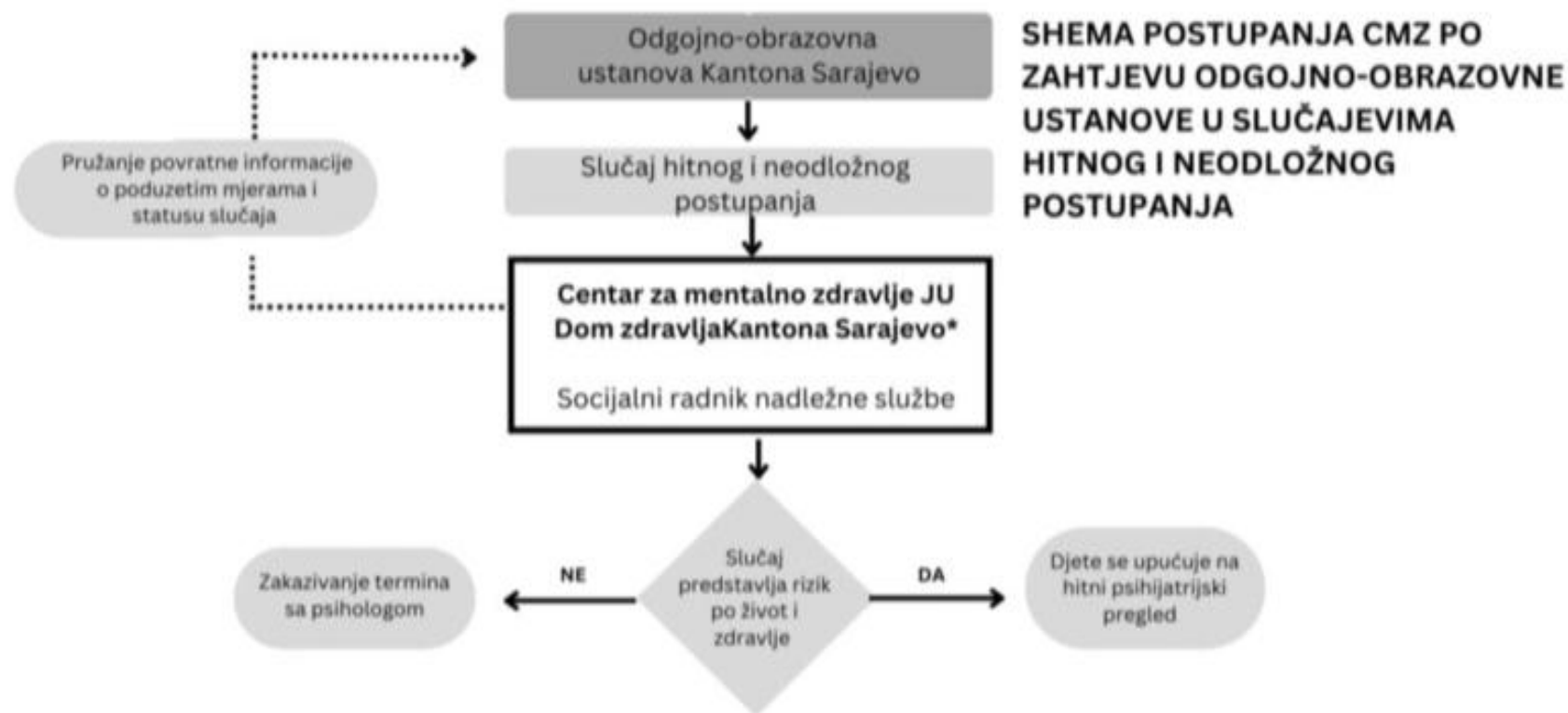

ANEKS 2. Komunikacijska shema sa socijalnim i zdravstvenim službama

a) Socijalne službe

b) Zdravstvene službe

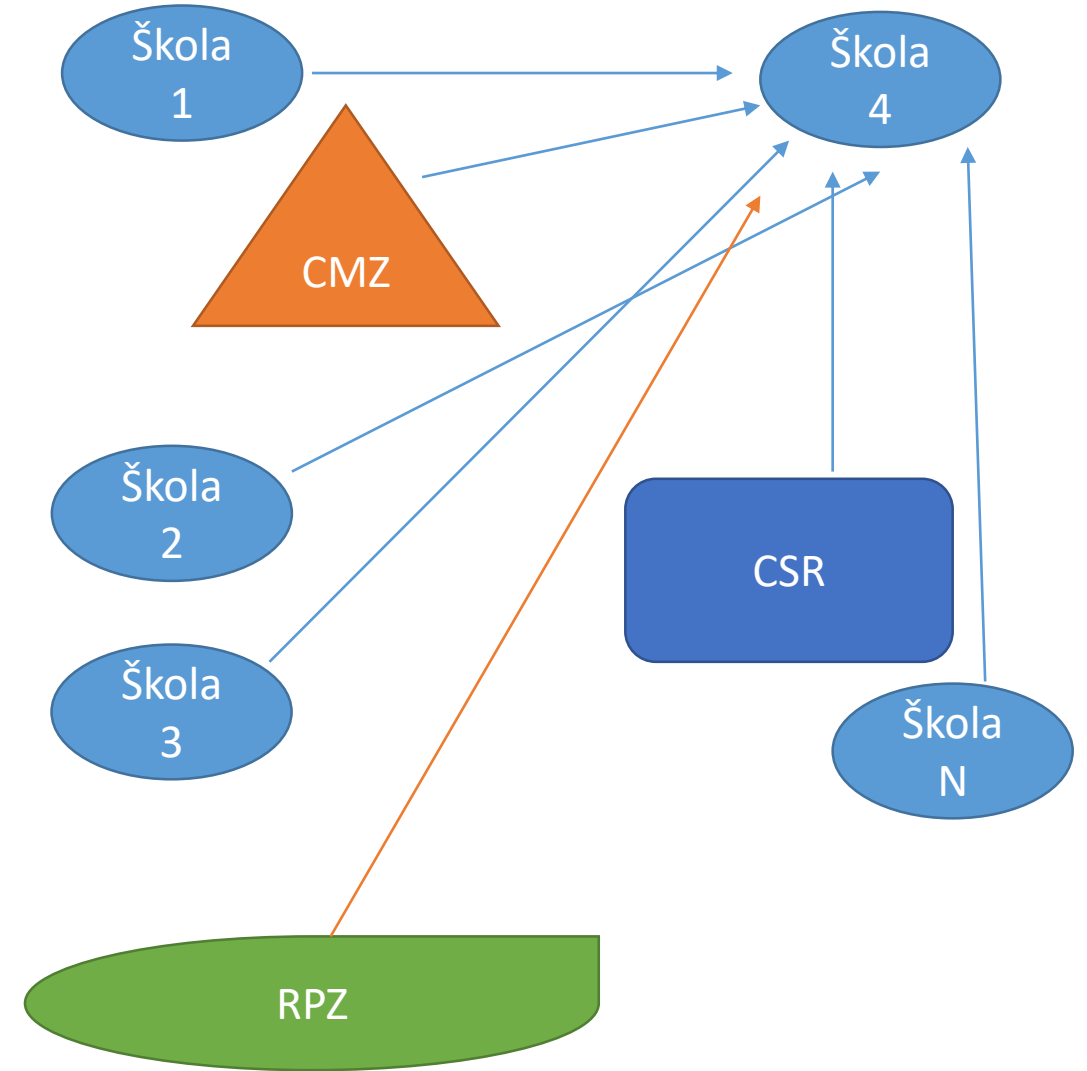
LEGENDA:

KONTAKTI/SOCIJALNI RADNIK, NADLEŽNA SLUŽBA CENTRA ZA MENTALNO ZDRAVLJE U SASTAVU JU DOM ZDRAVLJA KS

1. CMZ Centar - 033 292 579
2. CMZ Novo Sarajevo - 033 724 736
3. CMZ Vogošća - 033 278 737
4. CMZ Novi grad - 033 404 820
5. CMZ Stari grad - 033 537 738
6. CMZ Hadžići - 033 580 371
7. CMZ Ilijaš - 033 584 327

Koordinacija stručne službe škole i stručnih službi zajednice

- Stručne službe svih osnovnih i srednjih škola na nivou jedne općine dužne su da organizuju **koordinacioni sastanak radi razmjene informacija i iskustava** o neprihvatljivim oblicima ponašanja učenika najmanje jedanput mjesečno.
- Sastanku prisustvuju: **predstavnici stručnih službi škola, predstavnik općinskog centra za socijalni rad i predstavnik nadležnog centra za mentalno zdravlje u zajednici**, koji djeluje u okviru doma zdravlja.
- Izuzetno, **ukoliko je neophodno**, sastanku može prisustvovati i **policijski službenik iz reda odjeljenja za rad policije u zajednici**.
- Informacija o realizovanim koordinacijskim sastancima dostavlja se Institutu za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja, odmah nakon realiziranog sastanka.

MOBILNI STRUČNI TIM ZA KRIZNE INTERVENCIJE

- Na nivou Kantona Sarajevo formiran je **Mobilni stručni tim za krizne intervencije** u odgojno-obrazovnim ustanovama za sve osnovne i srednje škole na području Kantona Sarajevo.

Uloga Mobilnog tima je da **pruža savjetodavnu i stručnu podršku odgojno – obrazovnim ustanovama u situacijama kriznih događaja**, kako bi se u određenim kriznim ili hitnim situacijama postupalo u najboljem interesu djeteta/učenika.

e-mail:krizneintervencije@irpo.ba

Snaga partnerstva

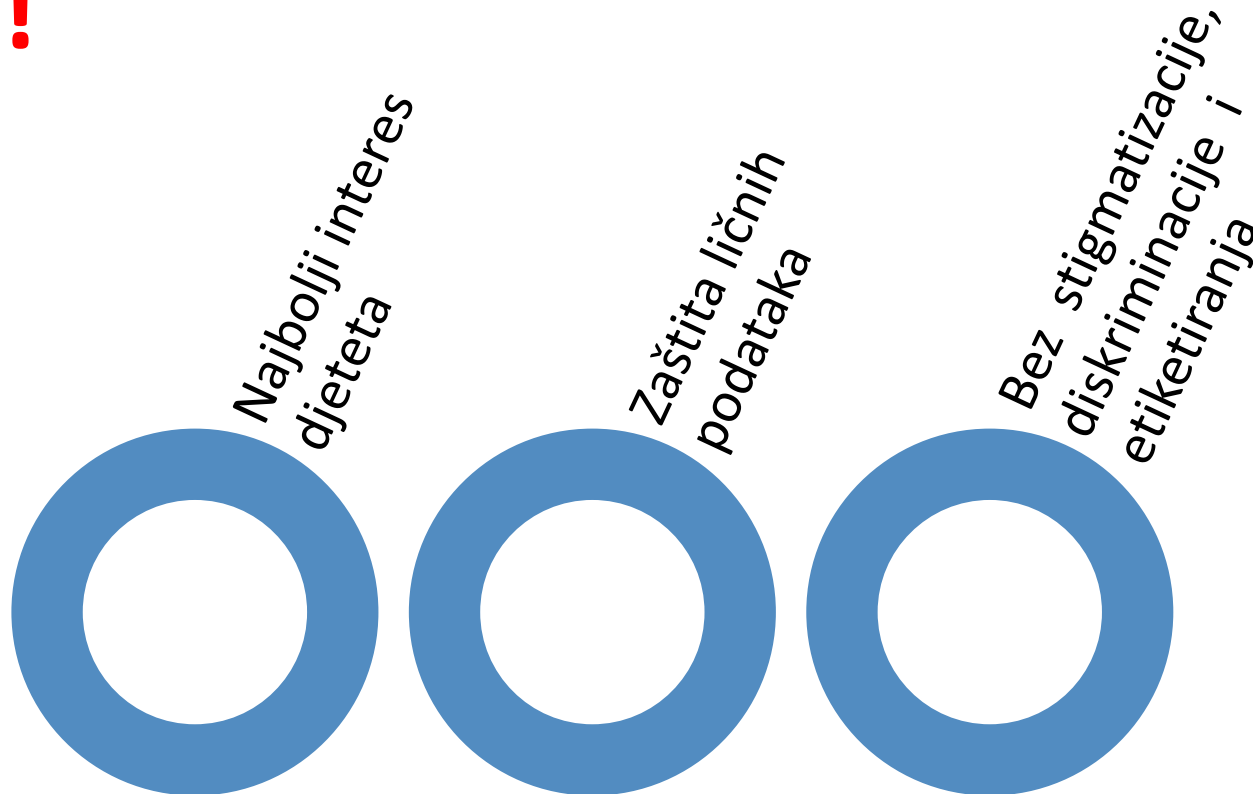

DIJETE U CENTRU PAŽNJE

- ☐ Vještine detekcije
- ☐ Vještine koordinacije
- ☐ Vještine komunikacije
- ☐ Vještina slušanja

Imperativ!!!

"Mnoge stvari mogu čekati, ali djeca ne mogu.
Njima ne možemo odgovoriti "sutra" oni traže
"danas".

